

מה מאפיין את חברות ההייטק שהצליחו לגייס הון בשנת 2023?

פברואר 2024

מחקר: דני בירן, אלמוג גריסריו, טיגיסט מקונן, יואל בלבוס

RISE

Resilient, Innovative &
Sustainable Economy

מבוא

שנת 2023 הייתה שנה קשה במיוחד להייטק הישראלי. השקעות בחברות ישראליות הגיעו לשפל של חמש שנים, כתוצאה משילוב של האטה גלובלית, אי-היציבות הפוליטית בעקבות הרפורמה המשפטית, ומלחמת "חרבות ברזל". דווקא על רקע זה, בולטות החברות שכן הצליחו לגייס כסף, ובתוכן שתי קבוצות:

- **סטארט-אפים שגייסו הון ראשון.** קבוצה זו מעניינת משום שבתקופה קשה דרושים אמונה מיוחדת, נחישות ואפילו אומץ רב מצד יזמים לצאת לגיוס ראשון, והמיזם צריך להיות אטרקטיבי במיוחד למשקיעים. גם מצד המשקיעים דרושות תכונות דומות לממן סטארט-אפ כזה, שהסיכון בו בדרך כלל גבוה במיוחד.
- **חברות שגייסו מגה-סבבים (100 מיליון דולר או יותר).** קבוצה זו מעניינת כי בתקופה שבה קשה לגייס הון, יש בדרך כלל פחות נכונות של משקיעים להשקיע סכומים גדולים, ויש לחץ על שווי החברות שגורם ליזמים להירתע מלגייס סכומים גדולים שיגרמו לדילול משמעותי של אחזקותיהם.

[הדו"ח השנתי שלנו לסיכום 2023](#), אכן מראה ירידות משמעותיות הן במספר ההשקעות המוקדמות והן במספר המגה-סבבים באותה שנה.

בדו"ח זה ננתח את המאפיינים של החברות בשתי קבוצות אלה, כולל הסקטורים בהם הן פועלות, אנשי מפתח בהן, והמשקיעים שלהן.

אלא אם מצוין אחרת, הנתונים לגבי גיוסי הון ומשקיעים הם מפלטפורמת המידע Finder של Startup Nation Central, והנתונים לגבי יזמים מתבססים על ניתוחים של הרשת החברתית לינקדאין.

פרסומים אחרונים

- [סיכום שנת 2023 בהייטק הישראלי](#)
- [ניתוח השפעת מלחמת "חרבות ברזל" על סטארט-אפים בישראל](#)
- [סקר מצב ההייטק במלחמה \(בשיתוף רשות החדשנות\)](#)
- [ניתוח פעילות קרנות הון-הסיכון התאגידיות בישראל](#)
- [דוח ההון האנושי בהייטק 2022-2023 \(בשיתוף רשות החדשנות\)](#)
- [הקשר בין השכלה לתעסוקה בהייטק הישראלי: ניתוח מבוסס נתוני לינקדאין](#)

השקעות ראשונות

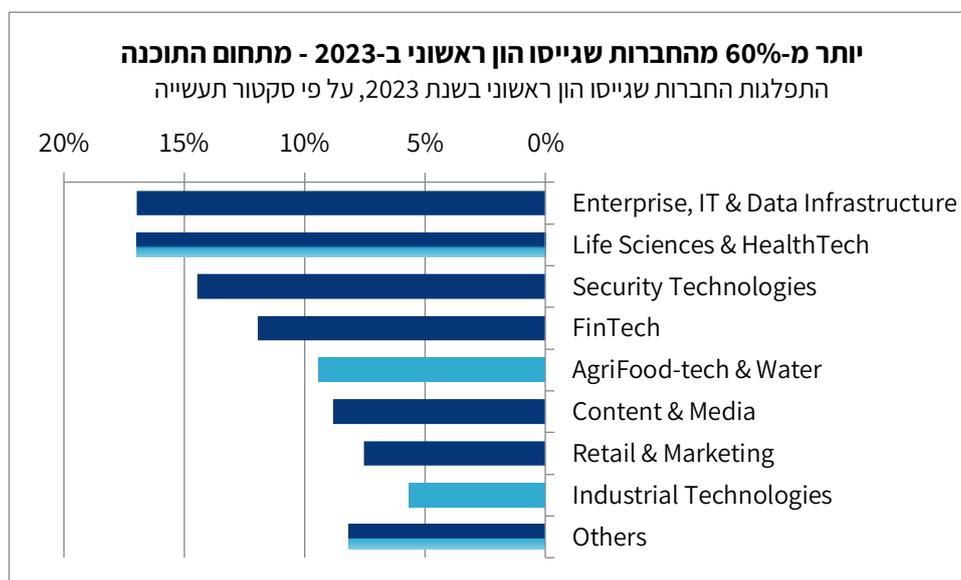
השקעה ראשונה בסטארט-אפ, בין אם היא נקראת pre-seed, seed, או סבב A, היא המסוכנת ביותר למשקיעים, שכן, החברה רק בראשיתה ובדרך כלל המוצר שלה עדיין בשלבי פיתוח מוקדמים, ולכן קשה להעריך מה יהיה מצבו התחרותי כשיגיע לשוק ואיך הוא יתקבל בעיני לקוחות. בשנה קשה כמו 2023, שבה משקיעים נוהגים בראש ובראשונה לדאוג לחברות הפורטפוליו שלהם (שבהן הם כבר השקיעו בעבר), רבים מהם נרתעים עוד יותר מהשקעות ראשונות בחברות חדשות.

הקושי בגיוס הון, שבדרך כלל גם משליך על תנאי הגיוס (כמו למשל שווי החברה), מהווה אתגר גדול ליזמים. מה שמוביל לכך שיזמים פוטנציאלים רבים בוחרים שלא להקים סטארט-אפ חדש בתקופה כזו. בנוסף, קיים מעבר של עובדי הייטק מחברות קטנות לחברות גדולות, כולל חברות רב-לאומיות, כי אלה נחשבות מקום עבודה בטוח יותר.

על רקע זה, לא מפתיע שמספר סבבי הגיוס המוקדמים (pre-seed או seed) ירד משמעותית ב-2023 (ירידה של 45% לעומת 2022). ובכל זאת, 159 סטארט-אפים גייסו הון ראשוני בשנה הזו. ניסינו לבחון מה מאפיין את הסטארט-אפים האלה, ואת היזמים והמשקיעים "האמיצים" המובילים אותם. חשוב לציין שחקרנו רק סטארט-אפים שגייסו הון ראשוני ב-2023 ולא את כל אלה שגייסו "סבבים מוקדמים". למשל, חברה שגייסה סבב seed ב-2023 וסבב pre-seed בשנים קודמות לא נכללה במחקר שלנו, וזאת כי רצינו להתמקד באלה שגייסו לראשונה ב-2023.

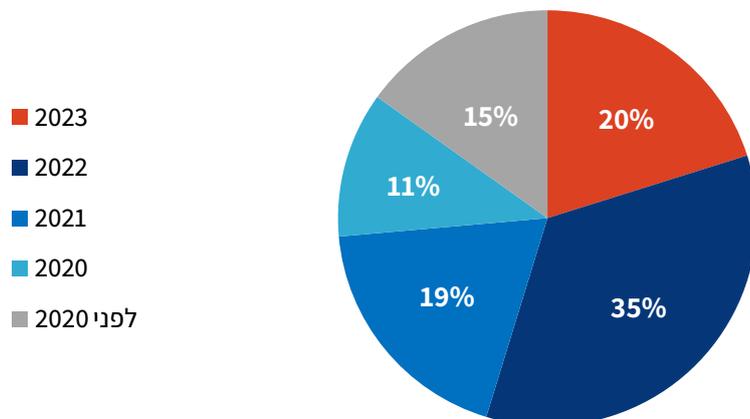
חברות

תרשימים 1 ו-2 מראים את ההתפלגות באחוזים של הסטארט-אפים שגייסו הון ראשוני ב-2023 על פי סקטור תעשייה ושנת הקמה. יותר מ-60% הן חברות תוכנה (המספר בפועל גדול יותר, מכיוון שגם חלק מהחברות בסקטור מדעי החיים ו-health-tech הן חברות תוכנה, שעוסקות בבריאות דיגיטלית).

תרשים 1

יותר ממחצית מהחברות שגייסו הון ראשוני בשנת 2023, קמו בשנתיים האחרונות
התפלגות החברות שגייסו הון ראשוני בשנת 2023, על פי שנת הקמה

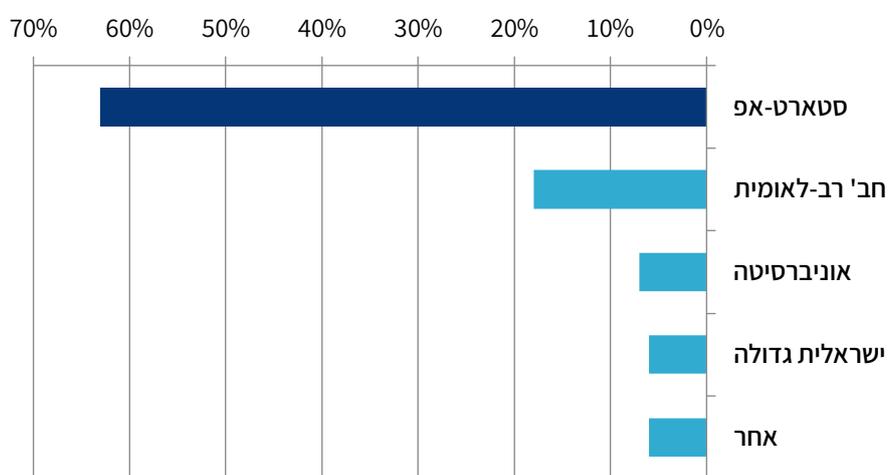

תרשים 2

יזמים

תרשים 3 מראה היכן עבדו היזמים שגייסו הון ראשוני ב-2023 לפני הסטארט-אפ הנוכחי. **בולט מאד כי הרוב הגדול של היזמים עבד גם לפני החברה הנוכחית בסטארט-אפ, מה שעשוי להעיד שניסיון קודם בסטארט-אפ מכשיר יזמים בצורה טובה ו/או נחשב אטרקטיבי בעיני משקיעים.** בנוסף, 18% מהיזמים עבדו לפני כן בחברה רב-לאומית, מה שמראה את תרומתן של חברות אלה להכשרת יזמים.

רוב היזמים שגייסו הון ראשוני ב-2023 עבדו לפני כן בסטארט-אפ

תרשים 3

בחלוקה מגדרית עולה כי **12% מהיזמים שגייסו הון ראשוני בשנת 2023 הן נשים.** 57% מתוכן הן בסקטור מדעי החיים והבריאות, 14% בחקלאות, מזון ומים, ו-10% ב-Retail & Marketing.

בנוסף, ב-17% מהסטארט-אפים שגייסו הון ראשוני ב-2023 יש לפחות יזמת אישה אחת. שיעור זה דומה לשיעור הסטארט-אפים הישראליים שבהם לפחות יזמת אחת שגייסו כל סבב הון בשנה זו - והוא נמוך משמעותית משיעור הסטארט-אפים שבהם לפחות יזמת אחת שגייסו הון ב-2023 בארה"ב ובאירופה (26.2% ו-25.5% בהתאמה על פי מאגר המידע Pitchbook).

משקיעים

בסך הכל היו 294 משקיעים שהשתתפו בסבבי גיוס אלה (כאשר רק מעטים מהם השקיעו ביותר מחברה אחת). טבלה 1 מראה את מספרי המשקיעים על פי סוג ועל פי היותם ישראלים או זרים.

סוג המשקיע	ישראלים	זרים
קרנות הון סיכון (VC)	60	118
קרנות הון סיכון תאגידיות (CVC) וחברות	12	25
Private Equity	2	5
חממות ומאיצים	9	2
אנג'לים	36	25

טבלה 1

מטבע הדברים, בין אנג'לים וחממות יש רוב לישראלים, שכן באופן מסורתי פעילותם של אלה היא בד"כ מקומית. אבל **מתוך קרנות ההשקעה השונות - מספר הזרים כפול ממספר הישראלים** (148 לעומת 74), מה שמעיד על חשיבות המשקיעים הזרים לאקוסיסטם החדשנות של ישראל

מגה-סבבים

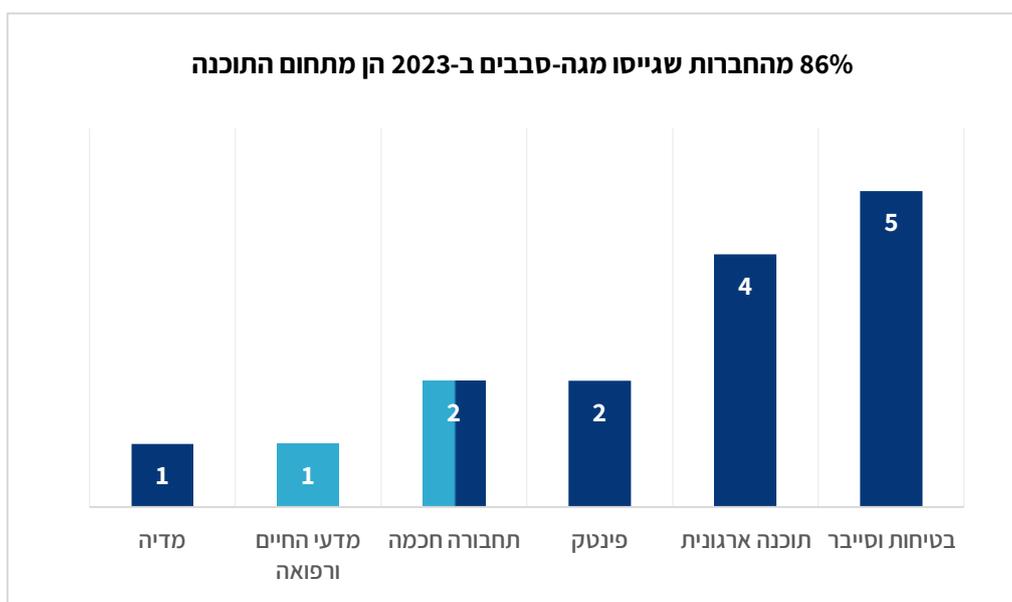
יכולת של חברה לגייס מגה-סבב (100 מיליון דולר או יותר) מעידה על אמון גדול מצד המשקיעים. בתקופות "רגילות" מגה-סבבים הם תופעה די שכיחה. בשנה כמו 2023 סבבים כאלה נדירים הרבה יותר. יש לכך מספר סיבות:

- משקיעים רבים נוטים להימנע מסיכונים גדולים, וכחלק מכך נרתעים מהשקעות גדולות בחברה מסוימת.
- יש נטייה לשמרנות בקביעת שווי של חברות, וזו מצדה גורמת ליזמים להימנע מגיוס גדול שיגרום לדילול משמעותי של אחזקותיהם בחברה.

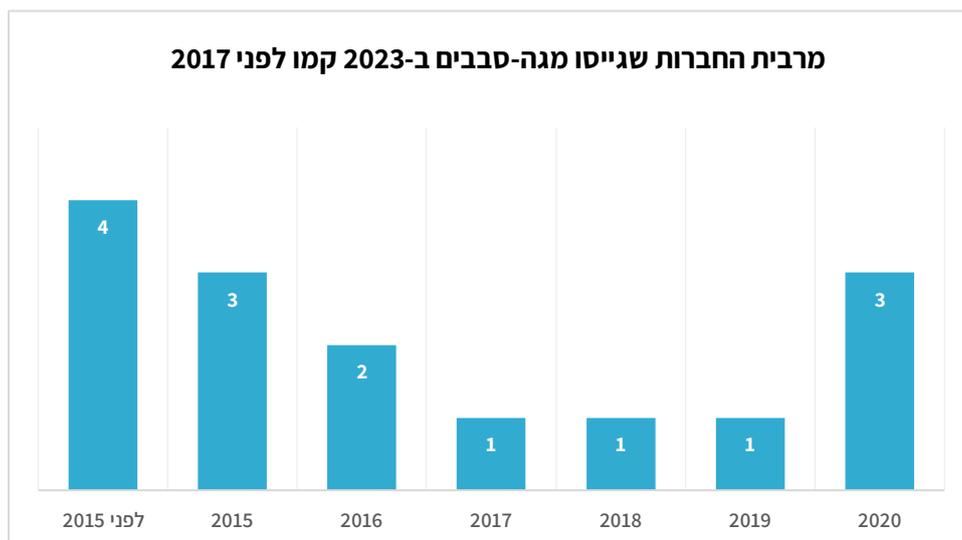
על רקע זה, לא מפתיע שכמו בכל העולם, מספר המגה-סבבים בישראל ירד משמעותית מ-40 ב-2022 ל-15 בלבד ב-2023. עם זאת, **15 חברות כן הצליחו לגייס מגה-סבבים, בסכום כולל של יותר מ-2.3 מיליארד דולר (מעל 30% מסך ההשקעות בישראל ב-2023)**. ניסינו לבחון מה מאפיין את החברות האלה ואת המשקיעים שהובילו סבבים אלה.

חברות

תרשים 4, שמראה את התפלגות החברות שגייסו מגה-סבבים ב-2023 על פי סקטור תעשייה, מהווה הוכחה נוספת לדומיננטיות של תוכנה בהייטק הישראלי: מתוך 15 החברות, 13 הן מענף התוכנה, כאשר גם אחת משתי חברות התחבורה החכמה היא חברת תוכנה טהורה.

תרשים 4

תרשים 5

תרשים 5 מראה את התפלגות החברות שגייסו מגה-סבבים ב-2023 ע"פ שנת הקמה. כל שלוש החברות שנוסדו ב-2020 הן בתחום הבטיחות וסייבר. מכיוון שבדרך כלל, ובפרט שנה כמו 2023, חברה יכולה לגייס מגה-סבב רק כשהיא מציגה ביצועים טכנולוגיים ועסקיים מרשימים, זו הוכחה לייחודיות וליכולת ההתפתחות המהירה של חברות ישראליות בתחום זה.

חדי קרן

9 מתוך 15 החברות היו חדי קרן עוד לפני סבב הגיוס האחרון. עם זאת, 5 מהחברות לא הגיעו למעמד חד קרן, כאשר רק חברה אחת הפכה לחד קרן בסבב זה (AI21 Labs). בסך הכל "נולדו" בישראל ב-2023 שני חדי קרן חדשים (אחד מהם בגיוס של פחות מ-100 מיליון דולר).

נתונים נוספים

- **רק ל-4 מתוך 15 החברות יש מטה בישראל.** ל-10 יש מטה בארה"ב ולאחת בבריטניה. נתון זה מעלה שאלה חשובה – האם משקיעים מעדיפים להשקיע בחברות שהמטה שלהם בחו"ל, או שחברות מצליחות מעדיפות שהמטה שלהן יהיה בחו"ל?
- **ארבע מהחברות הן "חברות של בינה מלאכותית",** כלומר מפתחות טכנולוגיות בסיסיות ל-AI, או ש-AI מהווה טכנולוגיה בסיסית במוצר שלהן.
- **לפחות תשע מהחברות הצליחו להגדיל את שווי החברה** בסבב זה בהשוואה לסבב הגיוס הקודם שלהן. שתיים שמרו על אותו שווי חברה, ולגבי ארבע נוספות אין נתונים על השווי. זו תעודת כבוד לחברות אלה, בהתחשב בקושי בגיוס הון בשנה שעברה.
- **בכל 15 החברות המנכ"לים המכהנים הם גם מייסדים** (או מייסדים משותפים). גם זו תעודת כבוד לחברות אלה. בעבר היה מקובל לחשוב שמי שמתאים להקמת סטארט-אפ לא בהכרח מתאים גם להובלתו בשלב הצמיחה. כאמור, בכל החברות האלה יזם מייסד מנהל אותה גם היום.
- מבחינת גיוון מגדרי וגיאוגרפי, אין בחברות הללו "בשורה":
 - **כל 15 המנכ"לים הם גברים.**
 - **כל החברות ממוקמות באזור המרכז, ו-13 מתוכן בתל אביב.**

משקיעים מובילים

המשקיעים המובילים הם אלה שקובעים את תנאי הסבב, ובכלל זה את שווי החברה. לכן, יש להם תפקיד משמעותי בכל סבב השקעה, ובפרט במגה-סבבים. ניתוח המשקיעים המובילים במגה-סבבים של 2023 מגלה כמה נקודות מעניינות:

- בתשע חברות היה משקיע מוביל יחיד.
- **סה"כ היו 25 משקיעים מובילים (שניים מהם הובילו שתי השקעות כ"א), מתוכם ארבעה ישראלים ו-21 זרים.** מבין הזרים - 13 מארה"ב, חמישה מאסיה, ושלושה מאירופה.

סיכום

תקופות משבר מבליטות את היוצאים מן הכלל. שנת 2023 הייתה שנת משבר בהייטק הישראלי, בין היתר מבחינת גיוסי הון. המחקר מעלה כמה נקודות מעניינות:

- בעוד שבין הסטארט-אפים שגייסו הון ראשוני שיעור החברות בסקטורים של אגריטק ומדעי החיים גבוה מרבע, מבין החברות שגייסו מגה-סבבים שיעור חברות התוכנה הוא כ-90%, מה שמעיד על כך שהרוב המוחלט של חברות הייטק ישראליות שמצליחות לצמוח עדיין נמצא בתחומי התוכנה.
- ההייטק הישראלי תלוי במידה רבה מאד במשקיעים זרים. נתון זה בולט הן בשיעורם מבין המוסדות שהשקיעו בסבבים ראשונים והן מבין אלה שהשקיעו במגה-סבבים. **נתון זה מדגיש שוב את התלות הגבוהה של ההייטק הישראלי במימון זר**, ובשל כך את הצורך להבטיח את תדמיתה של ישראל כמדינה יציבה ואטרקטיבית למשקיעים.
- הן בין מנכ"לים של חברות שגייסו מגה-סבבים, והן בין יזמים שגייסו הון ראשוני, שיעור הנשים עדיין נמוך.